

138 / 2
1911

ბრძანებული
ბიზნისი

ნ. ანთასიძე

საბავშვო

საყვარულო
შუბრალი.

სექტემბერი.
№ 18

1911

წამოყალიბდა 1908 წელს
საქართველოს საბავშვო

შინაარსი:

I—ხარბი,—სურ.	1
II—კურდღლის ჩივილი,—ლექსა, შ. მდგაძეძღისა	3
III—როგორ არ შეეშინებოდათ,—შ. ქართველაძეძღისა	6
IV—ფერი იცვალეს,—ვ. თაძრაძეძღისა.	11
V—შეგობრები,—(ფრანკულით) კიორგი ჯაბაძღისა. . . .	17
VI—მოლაღური,—აენკე კღაძღისა	20
VII—გასართობი—გამოცანები, რებუესი და აღსნა. . . .	24

ნაპაღ უღარი

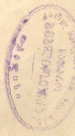
საქართველოს შუაგულში

წიგნიანი მუზეუმი.

საქართველო, 1911 წ.

6225

ბ ა რ ბ ი.

ს. შ. ილიაძის სახელობის საქართველოს შუაგულში მუზეუმი

0263458 0208766564

შინაარსი:

000000 00000000

9 1101 0208766564

I ხარბი,—სურ.	1
II—კურდღლის ჩივილი,—ლექსი, შ. შდვიმედისა	3
III—როგორ არ შეეშინებოდათ,—შ. ქართველიშვიდისა .	6
IV ფერი იცვალეს,—ვ. თამარაშვიდისა.	11
V—შეგობრები,—(ფრანგულით) გიორგი ვახადარისა. . . .	17
VI—მოლაღური,—ივანე ელიაშვიდისა	20
VII—გასართობი—გამოცანები, რებუსი და აღსნა. . . .	24

კურღლის ჩივილი.

ენ, ბილიკო, მშვენიერო,
ჩამოსაცანცალებულო,
რად არ მითხარ: „ურ-მახვილო,
მე არ დასაცალებულო,

გაუფრთხილდი, მუდამ ერთ კსით
ჩემ-ჩემად სუ იარები,
თორემ გნახავს მონადირე
ტყუიას დაესიარები“...

ერთხელ დილით, როდესაც ცამ
ხირი მოიფარდიანა:
დამაღონა, დამაუიქრა,
კული დამიდარდიანა,

ვსთქვი: თუ ეს რა ამბავია,
თითქოს ვიყავ მხიარული,
გრძნობა რისთვის მუერნება,
ან სკუპ-სკუპით სიარული.

არ წავიდუ? მამ რა უკო
 ხეძს ზაწია მწოვარებს,
 გამომშრალის ძუძუებით
 დედა შვილს ვერ გაახარებს.

აუღეცი და გაუქმართე
 იმევე გზის ბილიკითა;
 ცანცადლითა, უხსცულითა,
 როგორც ბიჭი ხ.ლიკითა.

ბილიკს ჩაუცდი, კელის ზირსე
 აუიარე, ჩაუიარე,
 მიუისედე, მოუისედე
 და კომბოსტოს მიუეზარე.

ზირში სერწყვი მოძურია
 კბილნი გამოვადკობადე,
 კაზი-კუჭი აუეეხე,
 მაგრამ თავი ვახარადე.

იმ უღმერთო მონადირეებ
 ჭამა აღარ დამცაღა,
 თოყვი ვაითვალისწორა,
 ტყვია გამოაბსრიაღა.

სწორედ თემოებში ძეცა
 მესინავით კრიალითა,
 იქვე გადავკოტრიალდი
 კუნესითა და წრიალითა.

წინა ფეხნი მთელი მქონდა,
წელმა ვეღარ აიტანა,
კამოჭქანდა მონადირე
და ხელები დამატანა.

ხუდ კისერსუდ კადამიგლო,
ზრდი-კარდმო კადამხარა;
მე მველეები დამიონლა,
თავისები კახსარა.

შ. მღვიმელი.

როგორ არ უნაშინებოდეთ?

ახლი ნიკოსა და ილიკოს აძრბ არი. უფრო თურთმეტის წლის ნიკოსი, რადგანაც სახლის ბატონის შვილია. ილიკო-კი სტუმარია, რამდენისაძე დღით სოფელში ჩამოსული თავის მეგობართან. მართლა, ამათ გარდა, სასტუმროში ჩამოკიდებულ კაღიაში კაჭკაჭსა სძინავს, მაგრამ კაჭკაჭი რა ხანათუღელა—სძინავს და სძინავს.

საღამოს შვიდი საათი შესრულდა. ტყუილად-კი არ გამოუარდა კედლის ძველ საათის კომკიდან დროთა სვლის გამო გაუვითლებული ოფოფი და შვიდჯერ სასოწარკვეთილ კილოთი დაუკრა: „მომბეზრდა ამისთანა მოუსვენარი სიცაცხლე—მიშველეთო!“

მეგობრები თეთრ სუფრა გადაფარებულ მაკიდანთან სხედან და მუსაიფობენ. ნიკო კარვ კუნებაზე კახლავთ, წამდაუწუმ ცხვირს ხვეით სწევს და ჭეხებს კულმოდგინედ აქხევს. ეს მით უძეტეს ეხერხება, რომ კარვა დამორებულია იატაკზე. ესე ეძრთება ეოველთვის, როცა ძლიერ კმაუოფილია; მერე როგორ არ იუოს კმაუოფილი და განარებული, როცა მთელი სახლი მას აძრბა. მოსამსახურე, დღით სხვა სო-

უკლმა ვაკისუნელი წახოვაცის საყიდლად, ვერ არ დასწრებულა; მამა-კი მესობელმა დაჭაბრებია.

დაბნულდა. ნიკო უძვეებს ფარდებს და წახოვაცის ანთებს. ოთახში რომდენისამე წნით სინუქე ჩამოვარდება, მაგრამ ილიკოს წყალობით, რომელაც კულმოვცინედ შარშანდელ თხილს აქნატუენებს, ოთახი კვლავ სმაურობით ივსება.

— ოჲ, რა ბნელი დამება, — თავის ქნვეით აძობს ილიკო, რა თვალს მოჭკრავს ფანჯრის ჩამოძვებულ ფარდას, — ოჲ, რა ბნელი დამება! — ზირს განივრად აღებს, რადგანაც თხილით სავსე აქვს და ნებას არ აძლევს თავისუფლად ლაზარაკისა.

— კეშ. ნიან თუ? — დიმილით და, ცოტა არ იყოს, თავმოძვრნედ კეითსება შეკობარი.

— ვის ეძინიან, მე? — ეჭასუხებს მედიდურად ნიკო და იბერება. ესეთი დალოცვილი ჩუქულება აქვს, როგორც-კი მის თავმოყვარეობას შეესება რამე, მაშინვე სუნთქვას იკავებს, იკავებს და იბერება, ერთ მინაურ ფრინველივით.

ილიკოს არ სჯერა, ნიკოს სწეინს ესეთი უნდობლობა. ადგება და უშიშრად მეორე ოთახში გადის. რომდენისამე წამს შემდეგ, ისევე აქ არი.

— აჲ, ნახე თუ არა?

— მოდი, მამ, თუ ეკრება — კაჭკაჭი მოიყვება ამ ოთახში, — სთხოვს ილიკო, რომელსაც ძლიან მოსწონს მოღაზარაკე ფრინველი.

ეს ნიკოს, ცოტა არ იყოს, არ მოსწონს; — სასტუმრო კარგად არის დაშორებული; ჩანამ იმას მიაგნებ, ორი ბნელი, სრულიად ბნელი ოთახი უნდა გაიარო — ერთი იქნება სამი-შია — უსარმძნარ ბუხრიანი. უამინდობას, როცა ქარი ჭქრის, ბუხარი სწეინს და ზუსუხებს. ბავშვობაში ნიკოს ძლიან ეძინოდა ამისი; მართლაც, არწმუნებდნენ, რომ ქარი ბოლის

— მოგზავნებიან!..

— რა სულელი ხარ, დიქროი ჩემო, რა სულელი ხარ! —
 კული მისდას ნიკოს.

— ვიდაცა ბუხანძი 'ხის.

— ვინ უნდა იყოს! — ჰკვირობს ილიკო, და კული-მოგ-
 კინედ ქაჩიარს იუხანს, თითქოს უცნაურ ამბოს მხინჯს იქ
 ეძებნა.

როგორ

იქნებ ქურდია, — ამბობს რამდენსაჲ სიხუქუძი კატარე-
 ბულ წამს შემდეგ ნიკო.

— ხის რად კატარედა.

— იქნებ გიყავ?

— კაცო, გიყო სიიდან გახსდებოდა?

— ეგ რა ვნახე, ეგ რა ვნახე, — იმის ოთახში, ძალიან ახლო, უცნობი სრინწიანი ხმა.

— ვაიმე, — უვირის ილიკო, მას უერთდება ნიკოც.

უცბად ნიკო თვალს შეასწრობს კაჭკაჭს, რომელიც ჩამო-
მჯდარა ჭანდარზე და რაღაცას გულ-მოდგინედ ფიქრობს. ნი-
კო იცინის და თითო უჩუჩუებს კაჭკაჭს. ილიკოს ჯერ არ
ესმის, რაშია საქმე, მაგრამ ჩქარა მიხვდება. იცინიან.

კალიანს მაგიდაზე სდგამენ.

შ. ქართველიშვილი.

(ღისასრული იქნება).

ფერი იცვალის.

ოდესაც დღე და ღამე ივრებოდა, ბინდი სულსა ჭლექდა და სათელი ქურდულად იზრებოდა, — ხეხვის სოფლის ბოლოსკედ, ბებერ ჭანდარ ქვეშ, დიდი ამბავი ჰსდებოდა.

დიდი ამბავი მეთქი... რადგან ზატარა საქმე ცნობილ ჭანდართან არა სწუდებოდა: თუ მწვემს-ბიჭებს რაიმე საქმე კადასაწვეუტად კადუსდებოდათ, — ბებერ ჭანდარს მოაძმურებდნენ, გულის საღებს და საფიქრ სრავსას აქ კადმოძლიდნენ.

სხიერი იყო ჭანდარი, როგორც სხიურიც ტუის შრიადლი, კლდის საფიქრება, ქვეყნის წუსილი, სუკრის ღსენა, — ძასთან ზირ-დაცულ ანაბარ საიდუმლოს, მეტადრე ღამის მესრეთკან, თუღლს ხინვიით უვრთსილდებოდა.

ღამის მესრენიც, ზატავ-დებულნი ჭანდარის სიღინჯით, იმის სიცოცხლეს უვრთსილდებიან და ჰმკობრობენ.

ჰო, იმას ვამბობდი, რომ ჭანდარს ქვეშ დიდი ამბავი ჰსდებოდა მეთქი.

ღამის მქრე ბიჭები: გიგლა, სოლო და ამირანი „ფერი
კვებლას“ ეპირებოდნენ.

— მოელი ქვეყნა სვად ფერს ცველის და სვენ რაღა
ვართ? — უკმაყოფილოდ ბუზღუნებდა ამირანი.

თუ როგორ და რა გსით ემოუნათ ფერის სცველელად
ეურმენი, — აი, ამისთვის შეკრებილიყვნენ ბებერ ჭანდარს ქვეშ.

სისხამ დიღასე აღახის ჰირიდან სია მოჭქროდა და
ჰერანგის ამარ სოლოს ბასკალებდა.

— წავად, შეიღონადუ, მხარას წამოვიხურავ, თორემ
ღამის გავუფინდე.

— ეს ციკი სია, რაღაც ტიელაა, სვენ-ვი რაღა სეირს
დაკვარის? — ხაილაშარაკს დანარჩენებმა.

სასაცილო სახანავი იყო ჰატარა სოლო მძისეულ ქედ
სამოხნარული და ძველ ფარღაღაღა მხარაში გამოხეული.
საურტული ამოხჯღამოდა ჭანდარის ძირსა და თავი „დი-
დი“ სოლო ეკონა.

სმირა, მუდამ სსსაცილო, წადილი „ჰატარისა“, რო-
მელსაც „დიღობა“ მოუნდომნა და საძისო ფსიც ბკლია,
მოვეხნილობაც.

— გარსეკანს სვარში შევიპარეთ და ფერსაც ვაცვლით
და საფერავით ერთი კარგა გამოვითუნაუბით კიდევ, — რეკის
კილოთი დაიწყო სოლომ.

— ფერის ცვლა სიმ სამოხნი კვაქს, ერთ მტკვან ეურ-
მენს რა ები მბკვიდგებ, როგორ ვურ ვიმოვით, — სრუნვით
სიქვა ამირანმა.

— რის ერთი მტკვანი! თუ ვაცვლით, ბარემ ვაცვდით.
სვად დასამდევად ეურმენს ვიდა მოკვანს? მეტი ხანი არ
არის, გარსეკანს სვარს მიუდგეთ, — რისახობდა სოლო.

— მერე, ბიჭებო, და რა მოგვანწროს, ხე მათონხით

საქართველოს
ლიტერატურის

გადავტრედა დიდ-ქვამბა მამისხსენისა?!—ცოცა ან თუან მი-
მის კილოთი სიჭკა ვიკლომ.

— მქნა, მძაჲ, ხინიაც ვინდა,—ბაბაც. კურძნით ვადღო-
მაც ვინდა და მსორხით აუტრელებლობაც!

ვისაც თუქნი უნდა, იტუოდა ზაზა სემი, აყნაც სეფლი უნ-
და სქინდესო.

— ერთი-კი აუცადია: თუ ერთ-ერთი დავაჭირბ ვაძრე-
ვანსა, დანარჩენნი ან ვამოვიქცეთ. დეჲ, ვადსხსიდელი სმითაჲ
ვადავსდეს,—თუდარიკის კილოთი აწუბდა ვიკლო.

— ვინც ვამოიქცეს, ჭანდრის ხსევას ნუ ეღირსებდ, სუა-
ლინდელ შჩის მდელი ვაწუწურეს და ფერის ცვალების მდღობა
დაკუტოს,—სამოიწუველა აძირანი.

თათბირი აღარ ვანგრძობილდა, ბუბური ჭანდარი თითქან
სახეშით დასტურნა სცემდა მათი თანაურობას.

— წაძო, მამ, სქინელი ვუჯინელებს ჩაუბართო,— ნიძანი
მისცა ვიკლომ.

ცამ რამ უკვე მტრედის ფრად ხნათა, ვაძრეკანას სერის
ღობემ კენესა და ხივილი მქემნა, ბაღასებმა სმურობა ანტე-
ხეს და ვაჩის ფოთლებს ერთმანეთი სურსელი დავწეს.

ხუჩი ვძირები უკვე სამი მსრით სუარს მოსდებოდნენ და
უსმო ვუღსუდ მქმდურეულს ვურძენს ვამდებულნი ვაძრე-
ბოდნენ, თან ღოუები სუყურბუის წუჩისა და ფერის ცვლას
უვაჯილისიკან წითლად უქლიოდით. თან სქინელითან დავა-
კუბულს ამხანაგებისა ან თუიწუბდნენ და სურსეჲ მავადებულს
ტუდას ღოდ-ღოდ მტუენებით სულ მილად ივსებდნენ.

— ბიჭო, ამირან, დროა წაყიდეთ, მკონი რადაცა სწამი-სწრუმი მოისმის შორით, — გაფურთხილა გიგლომ, მაგრამ მის გაფურთხილებას გაფრთხილებული სოფლო რას შეესმენდა: ასედა კიდევ სვარში სეირნობას მოჰყვა, ბუდეშური უნდა იზოვნოს და კელი ტბილის ურძით ჩაიძაქრ-ჩაიკოკლოხინოს.

გიგლო გამოარჩეულა მათგან, კასულა სურის ნაწირს, თხვი ბებურ ჭიკოსთვის მიუბჯენია და განცქერის აღმოსავლეთს, შეთოვლილს მოებს კაკუპსიონის გრესილისას.

უოველ დილით ბღღურიალა მზე ამ მოებიდგან ამოსცურდება და ცის ტატნობსე სასეტობლოდ წამოვა.

უუებრდა გიგლოს დილ-დილობით ბუნების ღხენა, მხის ამოსვლა. დაბლა, ჩანსელებულს ჭალებს შორის ალაზანი მოშუის, ფრინველთ საუსმესედ აღიძაქოთის ფურსული დაუბამი და სეუით მოხანი ბრწუნავლე ნათლით იმოსებიან...

— აკერ, აკერ, კრძელ სოლივით სსივი როგორ ჩაქვა ალაზანში! ზირს თუ დაიბანს, თორემ ზირუბანელს „დილა მშვიდობისაო“ არაუინ ერუვის! ეჰ, კზა ბუქცია; ვერ გაღხინა ციემა წებალა, ერგოლა მოკკვარა? კასსოვდეს, შეილოხინაჲ, რომ შესრე გიგლოს უოველ დილით მაგრე ბერკოლებს! ჰა-ჰა-ჰა-ჰა! რამდენი ჩამეეშენს ალაზანში, როგორ სეეტვიით ჩამოღვა ერთი! რამდენი სსივებია! მკონი ერთიძანეთში რა ჩარეუჩანა აქეთ, აბა, ვინ წინა და ვინ უკანა! ხეტავ, სსივები ერთიძანეთში ღაზარეობენ? ხეტავ მაცოდინა მათი ენა!.. — ეს უკანასკნელი სიტყვები-კი სმა-მადლიე წამოსცდა ოცნებში გართულს გიგლოს.

— შე გაცოდინებ შენ იმათს ენას! — დაუჭეიულა მესურე გარსევანამ და მ-სარამი ხელი სტაცა.

— ისინი თუ ცაქენენ, შენ სად წამისვალა? — უტურტურებდა გარსევანა და თან ქონისკენ მიათრეუდა ძლიუს ოცნები

დან გამორკვეულს გიგლოს, რომელსაც ევაჯობ, ძლიერ ევაჯობ, რომ ტპბილი წუთი მწარე ლენცოვით მოღაღ გაუძვარეს.

ბოღმა გულისან მიაწვა ზეტარა გიგლოს. განა გარსევა-ნას ევირილი ემწარა? მოაკანდა: „ვინც გამაიქცეს, ჭანდრის ნახესს სუ ეღირსება, სუღლინდელ შის მადლი გაუწერეს და ფერის ცვალებების მადლმა დააკუტოს.“ — სად იყო ამის მოქმედი ამირანა, ან ზრტყელ-ზრტყელის მოეახედალე სოლო?!

გარსევანა რაჭიდან გადმოხვეწილიყო კახეთში და აქ მეზერეობისთვის მოეკიდა სელი. ვერ ნახვით უკეთესს მსგავსებას, როგორც კახელისა და რაჭველის ხასიათია, იძირტომაც ადვილ-გასსაკება, თუ ესე ძაღუ გარსევანა სუენს სოფელში რად შეითვისეს.

ცოლ-შვილი დაჭხოცოდა რაჭაში, ერთი ზეტარა ბიჭი-ღა მერჩენოდა, რომელიც ასლა ბათის წლისა იქნებოდა, ისიც მძის ოჯახისთვის შეეკვდილება და თვით კახეთისაკენ გამი-უწევია, მაგრამ ფიქრით მუდამ თავის ზეტარა გიორგისთან არის.

გიგლოს ღოუახედ ჩამოკორებულმა ცრემლმა გარსევანის სიბრძნე დაბამა: რისხვად ქვეული გაცი სხნთელივით მოღაღ.

— ვისი ხარ, შვილია? — ჰკითხა გარსევანმა.

გიგლოს ეუსხოვა ნათქვამი და გაუბედავად, ქრუდ უბახეს:

— თბოლი ვარ: არც დედა მეხეს, არც მამა.

გულ-ჩვიდ გარსევანს მერც არ უნდოდა.

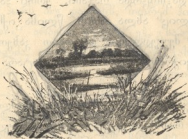
— რა გქვინა, შვილია? — მერცის მზრუნველობით შეეკითხა.

— გიორგი მქვინა და გიგლოს მეძხინა.

— ვაძიე, შვილი, ვინ იცის სდა ხარ, მამიძენამ ლეი-კა ვერ გხედავს! — სიქვა მან ჩედა.

თბილისი გიგანთა უბანის მშობლიურ სრუხით მეტად ველოდებ. იმეუ დილით ამხინაგებთან დაბრუნდა, მხოლოდ „ფერი ენადა“: „წესილის მკვეთ მის სხეულად ლეინა-სადი დათამბედა.“

3. თამროშვილი.

მეგობრები.

(დასასრული)

ოძის უცებ ხსნა დაადო. მამა გაძედა, ვაიძე, შვილს შეძიჭამსო, მაგრამ ღიადი ამას არც-კი ფიქრობდა. უშუალოდ ენა გამოჰყო და ბავშვს ღიკვად დაუწყო.

თითქმის ნახევარ საათს ეთამაშებოდნენ ერთმანეთს. მერე ბავშვი მამასთან მივიდა და უთხრა:

— მძმა, ხყენი ლომი ძალიან მხიარული ყოფილას, შე-
დამ დღე უნდა კეთამაძო.

მეორე დღეს მძმამ ვანო ლომის კაღიანში შეიკვანა, ვან-
სოთ, იცნობს თუ არაო! ერთ სეღში დამბახა ეჭირა, თუ ლო-
მი გაჯაჯრდა, ვესვრიო. ლომმა დაინახა თუ არა ვანო, მი-
ვიდა და ფეს-ქვემ გავუკორდა, თითქოს ეუბნებოდა, მოდი სუ-
რგსე შემჯექე, კუშინდელივით ვითამაშოთო.

მას აქეთ ვანო და ლომი ძალიან დამეგობრდნენ, მუდამ
დღე ბაღში ერთად თამაშობდნენ. ლომს ზატარა ბავშვი ძალი-
ან შეუყვარდა.

ერთსეღ, ვანოს მძმა ზირუტეებს რომ ათამაშებდა ცირკ-
ში, ხყენი ნაცნობი ლომი ძალიან გაჯაჯურა განკვე; ისე გა-
ჯაჯურა, მხურებლებს ეცნობა, ეს არის რკინის კაღიანს გას-
ტენს, გამოჯარდება და ყველას შეკვამსო.

ამ დროს მონამსახურემ კაღიანს კარები გააღო და ვანო
ლომთან შეუშვა.

ხალხმა ევირილი მორთო: ვის გავუცანია, გაბუთრებულ
ლომთან ზატარა ბავშვის შეყვანა, რომ შესჭამაო... მაგრამ,
დაინახა თუ არა თავის ზატარა მეგობარი, ლომი დამშვიდდა,
მივიდა და ფეს-ქვემ დაუწვა. ვანოც სურგსე შეჯადა და ასე-
ანეს ეუბნებოდა.

ხალხმა სიცილი დაიწყო.

გავიდა შეიდი წელიწადი. ვანო ათის წლისა შესრულდა,
ლომი დაბერდა. ამ შეიდის წლის განმავლობაში ეს ორი გუ-
ლითადი მეგობარი თითქმის მუდამ დღე ერთად თამაშობდნენ
სოღმე.

ერთს ხალამოს ცირკში ვანოს მძმა, ხყულებსინამებრ, ზი-
რუტეებს ათამაშებდა.

დადგა ლომების ვერიც. ჯერ ორი ასაღვასდა ლომი
გამოიყვანა და ისინი ათამაშა, მერმე ბებერი, ხყენი ნაცნობი
ლომი გამოიყვანა.

— დღეს როგორღაც გუნებაზე ვერ არის, — სიტყვებით მძიმად, ძალიან ხუის თვალებით მიუერებს, ესეთი ხუი თვალები არასოდეს არ ჰქონია. — მართლაც, ღომი ძალიან გაჯავრებული იყო (აღბად მოსწეინდა, რომ ამდენს აწვალეღნენ). ბატონი ერთ წუთს ეოეძნობდა, არ იცოდა, გამოვიყვანო სათამაშოდ თუ არაო. ბოლოს გამოიყვანა. ორჯელ-სამჯერ ჰბერმი დამბახა დასცადა, იქნება გუნებაზე მოვიყვანოო, მაგრამ ამ ხმაურობამ ზირუტევი უფრო გაჯავრა. ვახოს მამამ შეუტია.

— ეე, რა ამბავია!.. ჰკვიანდა იეავ, თორემ სამ იცი... და დამბახა ერთხელ კიდე დასცადა.

ღომი კიდევ უფრო გაჯავრდა და ისე ღონიურად დაიკრეკინა, რომ სასადა ხანხარი დაიწყო. ვახოს მამამ რამდენჯერმე მათრახი გადაჰკრა. როგორ-თუ მათრახი გადაშკარიო, მივარდა, თათი შემოჰკრა, წააქცია. ვახოს მამა სცდილობდა ღომის ბრჭყალებიდან როგორმე თავი დაეღწია, მაგრამ ამოდა... ისე ღონიურად ეჭირა, რომ ვერას კახდა. ღომი ცუდ ამბავს უწირებდა თავის ჰატრონს, იქნება იმ წამსვე მოეკლა კიდევ, რომ ამ დროს ჰატარა ვახო არ შემოსულიყო წვევლით ხელში და ღომისათვის არ ებრძანებინა:

— მოძორდი, თავი დაანებე!...

ღომმა იცნო თავისი შეკობარი, მართლაც მოჰძორდა ჰატრონს და შერცხეული კუთხეში მიწვა.

ვახო მოვიდა, მოეხუია ღომს და კოცნა დაწყო.

ვახოს მამა-კი ძლივს მოაბრუნეს, მიძით გული შესწუსებოდა.

თუძვა მოაბრუნეს, მაგრამ, მაინც, სიკვდილამდის კოჭლობდა, და ზირუტევის ცირკში აღარ ათამაშებდა.

გავიდა კიდევ რამდენიმე წელიწადი — ღომი მოკვდა.

ვახო ახლა თუძვა ცოლმედილიანი კაცია, მაგრამ მაინც თავისი შეკობარი არ დაჰვიწყებია...

მ ო ლ ა ლ უ რ ი .

საცოდავ დედაკაცს ერთად-ერთი შვილი დაჰქარგოდა. მოკვლო კიდით-კიდემდე მოკლი ქვეყანა, მაგრამ ვერ მოკემუნა თავისი მზუფაღა გოგია. გულ-დამწყვარ დედან სასოებით მიემართნა დემურისთვის, ჩიტად კაღა-მაქციე, რათა ფრენა შექმლოს და ბღვილად ვინოვო დაკარგული ჰიომოო. დემურის შეუსძენია მორწყუნე დედის უდრება და ჩიტად კაღა-უქცვიდა. ამ ჩიტს სახელად მოღაღური დაერქვაო, — ამბობენ ქართველები, — და ამიტომაც მოღაღური მუდამ ერთსა და იმავეს კამიხსის: „ბიჭო გოგია“ — და მოუსვენრად სტის ხიდამ ხეზე შვილის საძებნელადო. ევროპის სსვა და სსვა ხალხს კიდევ სსვა ლეკენდები შეუთხზავს ხეების კაღობის შესახებ. ვინ არის მართალი, ეს თქვენთვის მომინდვია, ხემა მტერ-მეგობრებო, თმა-ხუტუტ, მზუფაღა ცელქებო. მე კი ხემდათავად იმას მოგასხენებო, რომ ხემს კაღობაში არც გოგია მასხოვს და არც სსვა ვინმე. როცა ლახოთანად კამოუძღები ჭია-მატლითა, ჰეჰლეებითა და ჰირს მწიფე ხილით ხავიტებარუნებ, მოუკვები სოღმე კაღობას, რომლის ერთგვარობაც ათხვევი-ნებს სსვა და სსვა უსაქო ხალხს ზღაპრებს ხემის კაღობის შესახებ. ისემც ბციღლათ კაცხის ზარბაზანი, მე თქვენს ზღაპრებს ყურადღებას არ მივაქცევდი, რომ საიმედოსა და

ხეხუთის სასიამოვნოს არ ვსკდავდე ამ სდახარში. საიქედო და
 სასიამოვნო კი ის განლაგო, რომ ეს სდახარი უტყუარი სა-
 ბუთია ხალხის ხეხუთში თანაგრძობისა და სიყვარულისა. ამი-
 ტომ ხეხუთ ვიყუარს ხეხი სამშობლო ქვეყანა, რომლის მწვა-
 ხედ შემოსილს ტყეში ვცხოვრობთ, რომელსაც ფერად-ფერად
 ატყულებულის ფრთა-ღინღით ვაძვობთ და ხეხის კაღობით
 ვაცხოველებთ მიძინებულ ბუნებას. საფრანხსავეთ უკითხვი
 გულ-მკერდი და ფრთის ბოლო მავი, თეთრის სოფებით მო-
 ქარგული ფრთები ისიდავს ხეხუთში თქვენს ქუარდლებს, ხა-
 ტრა ცელქებო, და საიამოვნებით ვივსებით, როცა მტრულის
 თვალთ არ ვიყურებთ. დილითვე მსიარულად ვიკვებით
 ბრწეინვაღე დღეს და არც ღრუბლიანი დღე კვისებობს მსიარ-
 ულება-კაღობის სურვილს. შუა მისიდამ მარიაძობისთვის
 მიწურულამდე თქვენთან ვცხოვრობთ და ვხარობთ, ხეხო ბა-
 ტანიძვილებო, და შემდეგ კი სასამთროდ თბილ ქვეყნებში
 ვაუქმურებით სოლმე. სამშობლოში, თუ თბილ ქვეყნებში,
 ვკვლავს ვუთვისებით ადამიანის ცხოვრებას და ტკბილად ვა-
 ტარებთ დროს. სოკან ღვთის სიტყვად მივანხივართ და დიდ
 ხატვში ვიყვართ. ხეხუთ არ ვაურთივართ ადამიანს და მისს
 მასლობლად ვიკეთებთ ბუდეს. თუ კაღობაში დახელოვნებუ-
 ლი არა ვართ, ბუდის კეთებაში ნამდვილ ოსტატობის სიჭს
 ვიხნთ. აი, თქვენ თვითონ კაძინჯეთ: ჯერ ორთითის მსკავსს
 ორტოტანს მტოს კამოვებებით და ორივესე მავებს მივანბუთ
 და ხეხის ნერწყვით მივკარავთ; შემდეგ ამ ორ მავსე ავაკებთ
 სოლმე ორძიმოს მსკავსს ბუდეს, რომელსაც ვაკეთებთ ბაღა-
 სისას, აბლაბუდისას, მწერების ხარკისა, ხავსისა, ბეწვისა და
 სხვა ამკვარ მასალიდან. მიგნით რბილ ღინღლითა და ბაღა-
 სით მოვრთავთ სოლმე. ივნისის დამდეგს თითო დედალი
 მოვადური სდებს 4—5 კვარცხს, რომლებიდანაც ორის კვი-
 რის განმავლობაში იხეკება ხატრა ბარტყები. სანამ დასაფ-

რეზიტი კანდიდობან, ნიავი არწევს ჩვენის ბარტყების ბუდე.
მაგრამ იმას კი ნუ იფიქრებთ, ვითომ შვილების სანსამოვნოდ
ვაკეთებდეთ ასეთს ბუდეს. სრულიადაც არა. თავი და თავი
ჩვენი ფიქრია დაფიცვით ჩვენი შიამშიაფლობა ეოკულ გვარ
ონავართავან, რომ აღვილად არ შესძლან კვურცხების. ან
ბარტყების მოსპობა. ასეა დაწესებული, უველა თავისას
სცდილობს. ჩვენცა ვსცდილობთ უკეთესი სერსი მოვიპოვოთ
ჩვენისა და ჩვენის შიამშიაფლობის დასაცველად. ჩვენი ბუდე
საცეცხლეურივით ჭკიდია სესე, ღამისად ირსევა, როცა ნიავი
და მისი ჩამომლა აღვილი არ არის

ივანე ელიაშვილი.

გამოცანები

(წარმოდგენილი ან. კახანაძის-მიერ).

- 1) ეს სქეკდა, მიწა გრგვინავდა,
სამჭედლო იფეთქებოდა.
- 2) შიგ ჩავაგდე ოთნის ტოლა, ამოვიღე ქოთნის ტოლა.

რ ე ზ უ ს ი.

(წარმოდგენილია კ. დარაშვილის მიერ).

”

„ ვ უ

რ ა რ ტ

’ მ

კ ა

”

ღ მ

ა ნ

ნაცვალ
სახელი

ს მ

მ-17 №-30-მოსავსებულ რეზუსის ალანა:

უკუღა თავისას სწიოღა, მენასირე ბუზანკაღსო.

ყოველ-დღიური საბოლიჟიკო და სალიტერატურო გამოცემა

„სახალხო გაზეთი“

გაზეთი გამოვა 1911 წელს იმავე პროგრამით რო-
გორც 1910 წ. გამოდიოდა.

ყოველ-დღიურ გამოცემის კარდა 1911 წ. გაზეთს ექნება

სურათაგინანი დამატება კვირბობით.

მიიღება ხელის-მოწერა 1911 წლისათვის. გაზეთის ფასი:
წლით, როგორც ქალაქში, ისე ქალაქ გარეთ 8 მ. და 50 კ.
ნახევარი წლით 4 მ. 80 კ., წლიურ ხელის მომწერლებს შე-
უძლიანთ გაზეთის ფასი ნაწილ ნაწილადაც შემოიტანონ. ხე-
ლის მოწერა მიიღება „სახალხო გაზეთის“ კანტორაში და წე-
რა-კითხვის საზოგადოების მაღაზიაში ი. ავალიშვილთან...

რედაქციის ადრესი: Тифлисъ, редакция „Сахалхо Газети“.

დამდეგ 1911 წლის განმავლობაში „სახალხო გაზეთის“
დამოუკიდებელივ განზრახულია გამოიცეს რამდენიმე კრებული
სამეცნიერო, ფილოსოფიური და სამხატვრო შინაარსისა. თი-
თო წიგნი იქნება 300 - 500 გვერდამდე. გამომცემლებთან
შეთანხმებით. „სახალხო გაზეთის“ წლიურ ხელის მომწერ-
ლებს თითო წიგნი დაეთმობათ 50 კაპ., სხვებისთვის-კი ელი
რება არა ნაკლებ რითო მანეთისა.

ამ წლის 25 მატიბღან გამოდის ქ. ქუთაისში ყოველ-
დღიური ქართული გაზეთი

კოლხიდა

რედაქციის ადრესი: ალექსანდრეს ქუჩა, თევდორაძის სახლი.
ხელის მოსაწერი ფული უნდა გამოგზავნოს ქ. ქუთაისს რე-
დაქციის სახელზე. გაზეთის ფასი პირველი აპრილიდან წლის
დამლევამდინ 5 მან. და 10 შაური. თვიური ოთხი აბაზი.

თითო ნომერი ერთი შაური.

311484

მიიღება ხელის მოწერა

1911 წლის იანვრიდან 1912 წლის იანვრამდე
საემბლეო სურათებიანი ჟურნალი

ნაკადული

წლიწლი მიხვდება

წლიწლი ხელის მომწერლებს შეეძლება:

24 წიგნი ჟურნალი „ნაკადული“ მცირე წლოვანთათვის **12** წიგნი ჟურნალი „ნაკადული“ მოზრდილთათვის.

ვარდა ამისა 1911 წლის ხელის მომწერლებს საჩუქრად მიეცემათ:

I. ლევ ტოლსტოის მოთხრობა: **ბავშვობა და სიუჩა**, თარგმანი, ლევ ტოლსტოის სურათით და ბიოგრაფიით, II. „**ჩემი მოთხრობათა კრებული**“.

ჟურნალს ხელმძღვანელობას უწევს სტატუსად არჩეული სრულყოფილი კომისია.

ფასი ჟურნალის: წლიურად ხუთი მხვთი. ნსკვარის წლით სამი მხ.

სამწლიურ კარედ: წლიურად შვიდი მხვთი. ნსკვარ წლით ოთხი მხ.

მცირე წლოვანთათვის 24 წიგნი სამი მხ. — მოზრდილთათვის 12 წიგნი სამი მხ. — ხელის მოწერა შეიძლება წლიურად და ნსკვარი წლით. ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილად.

ხელის მოწერა მიიღება:

- 1) „ნაკადულის“ რედაქციაში, გოლოგინის პროსპ., ზუბალოვის სახ., № 8, ყოველ-დღე 9—2 საათ., სამშაბათობით საღამოთიც
- 2) წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში, სასახლის ქუჩა, სახლი თავად-ახნაურობისა.

ნაკადულის რედაქცია სთხოვს ხელის მომწერთ:

ვისაც ჟურნალის ნომრები დააკლდება, მიმართონ აგენტს ანუ რედაქციას, არა უგვიანეს ერთის თვისა.

რედაქტორი **ნიკო ნაკაშიძე**
გამომცემელი **თავ. პ. ი. თუშანიშვილი**.